

3. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. Підручник. — К.: Книга, 2005. — 528 с.

4. Петрушенко В. Л. Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. 2-е видання, виправлене і доповнене - К.: "Каравела"; Львів: "Новий світ-2000", 2002. – 544 с.

Вернигор А.

Студентка гр. БДК-3-19

Науковий керівник канд. політ. наук, доц. Кадлубович Т. І.
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

ІГРОВА КОНЦЕПЦІЯ КУЛЬТУРИ Й. ХЕЙЗІНГА

Гра – формуючий елемент людської культури. Це перший вид діяльності, з яким стикається людина. Дослідники підкреслюють, що гра – це біологічна функція індивідів, яка має соціальний сенс та супроводжує життя людини.

Науковців завжди цікавив світ гри. Її розглядають психологи, педагоги, соціологи, філософи. Ще Еразм Роттердамський у «Похвалі Глупоті» запитував: «Хіба все життя смертних не є грою, де гравці сховались один від одного під машкарою: кожен виконує свою роль...» [1, ХХІХ].

Ігрову концепцію культури створив нідерландський історик та культуролог Йохан Хейзинга та виклав її у роботі «Homo ludens» у 1938 році.

Дослідник виходив з ідей І. Канта, Ф. Шиллера і романтиків про ігровий характер мистецтва як спонтанної діяльності. В його книзі розкривається проблема природи та значення гри як явища культури.

Причому, дослідник вважає, що гра виникає задовго до культури та

спостерігається навіть у тварин. Все, що виникає з розвитком людської цивілізації – мовлення, культу, різні сфери діяльності – має ігрову природу.

Й.Хейзинга не розглядає всі форми гри, які існують. Він обмежує коло свого дослідження «іграми соціальними за характером» [2, 30]. Такі ігри, на думку науковця мають певні ознаки. Гра – це «вільна дія», яка надає людині задоволення та не є обов'язковою. «Гра за примусом вже не є грою» [2, 31]. Вона захоплює, виводить людину за межі повсякденності, надає їй можливість самовираження, саморозкриття та самореалізації. З іншого боку, гра – це ритуал з власним простором та можливістю відтворення за певними правилами. Вона сама встановлює порядок і «сама є порядком» [2, 35], оскільки правила гри незаперечні та обов'язкові. Гра як діяльність вимагає від людини певного напруження, оскільки «випробовує сили гравця» [2, 37], його наполегливість, винахідливість та витривалість. Вона є одночасно таїнством і боротьбою, що дозволяє людині виявити свої кращі, сильні риси.

Особливість гри полягає в тому, що вона народжує, зміцнює і підтримує суспільні зв'язки. Гра вчить співробітництву та об'єднує групу.

Окрім ознак гри Й.Хейзинга досліджує функції та генезис гри, її культурну цінність в житті народів різних історичних епох. Особливу увагу науковець приділяє аналізу гри в різних сферах культури: гра і правосуддя; гра і війна; гра і мудрість; гра і поезія; ігрові форми мистецтва. Він убачає алгоритм гри у походженні філософського діалогу.

Феномен гри все більш стає важливим в культурі сучасного суспільства. Наприкінці ХХ ст. з'явився самостійний дослідницький напрямок «ігрологія», як результат стійкого інтересу до цього феномену практично на всіх етапах історичного розвитку суспільства.

Дослідження гри як соціального феномену дозволяє формувати справжню культуру, яка, на думку Й.Хейзинги, «не може існувати без певного ігрового змісту», оскільки «культура передбачає деяке

самообмеження» та «добровільно прийнятї межї» [2, 291]. «Справжня культура вимагає чесної гри» [2, 292], доброчесності, яких іноді так не вистачає сучасному світу...

Література

1. Роттердамський, Еразм Похвала Глупоті, або Похвальне слово Дурості, виголошене Еразмом Роттердамським. Домашні бесіди [Текст] / Еразм Роттердамський ; [пер. з латини: В. Литвинов, Й. Кобів ; передм., слов. Й. Кобова]. – Київ : Основи, 1993. – 317 с.

2. Хейзинга Йохан. Homo ludens. Человек играющий / Сост., предисл. и пер. с нидерл. Д. В. Сильвестрова; Коммент., указатель Д. Э. Харитоновича. СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2011. – 416 с.

Загребельна І.

Студентка гр. БШМК-19

Науковий керівник канд.. політ. наук, доц. Кадлубович Т. І.
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

ПОЛІТИКА ЯК ГРА

Феномен гри проникає в різні сфери суспільства і види діяльності людини. Велике значення набуває проблема визначення ролі гри в конструюванні соціальної реальності. Зокрема, політичний процес сучасного світу все більше нагадує велику гру, хоча ще Й.Хейзинга говорив, що «будь-яка правова або політична спільнота за своєю природою має низку ознак, які пов'язують її зі спільнотою ігровою» [4, 288].

Дослідники, зокрема, Ж.Бодрійяр, П.Бурдьє, Л.Витгенштейн, Ж.Деррида, Ж.-Ф.Ліотар, Ж.-П.Сартр, М.Фуко та ін., починаючи з середини ХХ ст., намагаються описувати сучасне постіндустріальне суспільство за допомогою категорії гри, яка трактується ними як система,